

PATVIRTINTA

Lietuvos sveikatos mokslų
universiteto rektorius
2026 m. gegužės mėn. 13 d.
įsakymu Nr. 2026-V-0146

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO ŽMOGAUS PALAIKŲ NAUDOJIMO STUDIJOMS IR MOKSLUI PROGRAMOS APRAŠAS

I. Bendrosios nuostatos

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (toliau – Universitetas) žmogaus palaikų naudojimo studijoms ir mokslui programos (toliau – Programa) aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Universiteto Medicinos fakulteto Anatomijos instituto (toliau – Anatomijos institutas arba Institutas) neterminuotai vykdomos Programos, suteikiančios galimybę po mirties žmogaus palaikus paaugoti studentų mokymui ir (ar) Anatomijos instituto mokomiesiems preparatams ruošti, ir (ar) gydytojų praktiniam mokymui, ir (ar) moksliniams tyrinėjimams vykdymo tvarką ir sąlygas. Aprašas taip pat nustato žmonių palaikų saugojimą, apskaitą, su tuo susijusių dokumentų tvarkymą ir palaikų perdavimą laidojimo ar kremavimo įmonėms, laidojimą tiek, kiek nereglamentuoja kiti teisės aktai.
2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymu Nr. X-1404 (Žin., 2007, Nr. 140-5763; aktuali redakcija nuo 2024-07-01) (toliau – Žmonių palaikų laidojimo įstatymas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“.
3. Sąvokos, vartojamos šiame apraše, apibrėžtos Žmonių palaikų laidojimo įstatyme.

II. Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutarties pasirašymas

4. Programa gali būti vykdoma ir Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutartis pasirašoma:
  - 4.1. kai tai nurodyta mirusiojo asmens testamentu ar kitu valios pareiškimo dokumentu, nurodytu šio Aprašo 5–6 punktuose;
  - 4.2. jei asmuo iki mirties nebuvo išreiškęs savo valios ir nebuvo pareiškęs draudimo naudoti savo kūną ar tam tikras jo dalis mokymo ir mokslo tikslais, sutikimą naudoti mirusiojo kūną ar jo dalis gali duoti veiksnius mirusiojo asmens sutuoktinis, partneris, pilnamečiai vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai) arba kiti artimieji giminaičiai, nurodyti Civilinio kodekso 3.135 straipsnyje (toliau – Artimieji).

5. Asmuo, išreiškęs savo valią po mirties paaukoti palaikus studijoms ir mokslui, užpildo ir pasirašo Paskutinės valios pareiškimo formą (1 priedas). Asmeniui, išreiškusiam savo valią, bet neturinčiam galimybės dokumentus užpildyti pačiam, Paskutinės valios pareiškimą gali užpildyti jo Artimieji.
6. Jeigu asmuo iki mirties nebuvo užpildęs Paskutinės valios pareiškimo, po jo mirties sutikimą palaikus paaukoti studijoms ir mokslui gali duoti mirusiojo Artimieji. Šiuo atveju Artimieji užpildo ir pasirašo Sutikimą dėl palaikų paaukojimo (2 priedas).
7. Anatomijos instituto vadovas arba jį dėl teisėtų priežasčių pavaduojantis kitas padalinio darbuotojas atstovauja Universitetui pasirašydamas Paskutinės valios pareiškimo formoje ir Sutikime dėl palaikų paaukojimo (toliau kartu ar atskirai – Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentai).
8. Abiem šalims pasirašius Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentus, laikoma, kad yra sudaryta Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutartis.
9. Paskutinės valios pareiškimo forma (1 priedas) ir Informacija apie Universiteto žmogaus palaikų naudojimo studijoms ir mokslui programą (3 priedas) skelbiami Universiteto interneto puslapyje <https://www.lsmu.lt>.

III. Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutarties nutraukimas

10. Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutartis vienašališkai Universiteto gali būti nutraukiama šiais atvejais:
  - 10.1. miręs žmogus sirgo pavojingomis arba ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, įrašytomis į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintą sąrašą¹, arba buvo šių ligų sukėlėju nešiotojas;
  - 10.2. mirusio žmogaus kūnas užterštas radionuklidais ar kitomis pavojingomis medžiagomis;
  - 10.3. jei balzamavimą atliekantys asmenys Universitete dėl pagrįstų priežasčių negali užtikrinti deramo žmogaus palaikų saugojimo;
  - 10.4. kai mirties priežastis nėra pakankamai aiški ir įrodyta medicininių tyrimų duomenimis;
  - 10.5. įtariama, kad mirties priežastis gali būti nusikalstama veika ir dėl to yra pradėtas ikiteisminis tyrimas;
  - 10.6. nėra nustatyta asmens tapatybė;
  - 10.7. mirtis registruojama už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų;
  - 10.8. jei po žmogaus mirties fakto iki Anatomijos instituto informavimo apie tai praėjo daugiau nei 12 (dvylika) valandų ir (arba) žmogaus palaikų audiniai yra pradėję irti.

---

¹ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymas Nr. 278 „Dėl pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių ligoniai, asmenys, įtariami, kad serga pavojingomis ar ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, asmenys, turėję sąlytį, ar šių ligų sukėlėjų nešiotojai turi būti hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir (ar) gydomi privalomai sąrašo patvirtinimo“.

11. Asmuo, kuris užpildė Paskutinės valios pareiškimą, Žmogaus palaikų aukojimo studijoms ir mokslui sutartį vienašališkai gali nutraukti, raštu apie tai informavęs Anatomijos institutą.

IV. Anatomijos instituto informavimas apie mirtį

12. Asmeniui, kurio atžvilgiu buvo sudaryti Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentai, mirus, ne vėliau kaip per 12 (dvylika) valandų pranešama Anatomijos institutui bendruoju Instituto telefono numeriu +37037327239 arba Anatomijos instituto Anatominių preparatų laboratorijos telefono numeriu +37037327263.
13. Po Anatomijos instituto darbo valandų apie asmens, kurio atžvilgiu buvo sudaryti Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentai, mirtį pranešama telefonu vienam iš Anatomijos instituto darbuotojų, kurių asmeniniai telefono numeriai įrašyti Informacijoje apie Universiteto Žmogaus palaikų naudojimo studijoms ir mokslui programą (3 priedas), arba Universiteto Centrinųjų rūmų budėtoju telefono numeriu +37037327231.

V. Žmogaus palaikų gabenimas ir priėmimas

14. Gavus pranešimą apie asmens, kurio atžvilgiu buvo sudaryti Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentai, mirtį, atsakingi Anatomijos instituto darbuotojai (Anatomijos instituto administratorius ir Anatominių preparatų laboratorijos vedėjas arba juos pavaduojantys darbuotojai) ne vėliau kaip per 12 (dvylika) val. organizuoja žmogaus palaikų atgabenimą į Anatomijos instituto Anatominių preparatų laboratoriją. Kartu su atgabentais į Anatomijos institutą žmogaus palaikais turi būti pateiktas asmens mirties liudijimas.
15. Gavę pranešimą apie asmens, kurio atžvilgiu sudaryti Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentai, mirtį, atsakingi Anatomijos instituto darbuotojai, nurodyti šio Aprašo 14 punkte, susisiekiama su laidojimo paslaugų teikėju, turinčiu rašytinę sutartį su Universitetu, atsakingu už žmogaus palaikų atvežimą į Anatomijos institutą.
16. Žmogaus palaikai į Anatomijos institutą ir iš jo į kremavimo ir (arba) laidojimo vietas vežami Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus atitinkančiomis transporto priemonėmis ir laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos pavirtintų žmonių palaikų vežimo reikalavimų, reglamentuojamų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-539 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 91:2013 „Žmogaus palaikų laidojimo paslaugų, kremavimo, balzamavimo veiklos visuomenės sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.
17. Atvežus žmogaus palaikus į Anatomijos institutą, surašomas Žmogaus palaikų priėmimo aktas (toliau – Aktas) (4 priedas), prie kurio pridedamas Žmogaus palaikų paaukojimo dokumentų

originalas ir mirties liudijimas. Akta pasirašo rektoriaus įsakymu sudaryta komisija, susidedanti iš trijų Anatomijos instituto darbuotojų – Anatomijos instituto administratoriaus, Anatomijos instituto vadovo ir Anatominių preparatų laboratorijos vedėjo arba juos pavaduojančių darbuotojų.

18. Po žmogaus palaikų atvežimo į Anatomijos institutą, Instituto administratorius ne vėliau kaip per 2 (dvi) savaites atlieka būtinus veiksmus dėl valstybės skiriamos vienkartinės išmokos žmogaus palaikams laidoti pervedimo į Universiteto sąskaitą. Šios išmokos lėšos yra skiriamos žmogaus palaikų kremavimo paslaugoms apmokėti.

VI. Žmogaus palaikų paruošimo studijoms ir mokslui bei jų saugojimo tvarka

19. Žmogaus palaikai Anatomijos institute paruošiami studijoms mokslui bei saugomi laikantis Lietuvos Respublikoje galiojančių higienos ir darbo su žmogaus audiniais (biologinėmis medžiagomis) normų. Už žmogaus palaikų balzamavimo darbų saugą, higienos normų ir kitų reikalavimų laikymąsi yra tiesiogiai atsakingas Anatominių preparatų laboratorijos vedėjas.
20. Žmogaus palaikus, atvežus į Anatomijos instituto Anatominių preparatų laboratoriją:
  - 20.1. Mirusio žmogaus kūnas ne mažiau kaip du kartus nuplaunamas buitiniu muilu kambario temperatūros tekančiu vandeniu ir nukerpami visi plaukai nuo galvos, galūnių ir liemens sričių;
  - 20.2. Nuplautas mirusio žmogaus kūnas ne mažiau kaip du kartus suvilgomas dezinfekantu;
  - 20.3. Žmogaus palaikai balzamuojami arba perkeliami į ne aukštesnę kaip $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$ temperatūrą saugoti ilgiau kaip 7 dienas.
21. Žmogaus palaikų balzamavimo tvarka:
  - 21.1. Balzamavimas atliekamas balzamavimo tirpalo perfuzija per bendrąsias miego, paraktines ir (arba) šlaunines arterijas, siekiant pašalinti visą žmogaus palaikų kraujagyslėse susikaupusį kraują per vidines jungo, paraktines ir (arba) šlaunines venas;
  - 21.2. Po kraujo drenavimo iš kraujagyslių, žmogaus palaikų krūtinės, pilvo ir dubens ertmės pripildomos balzamavimo tirpalo;
  - 21.3. Po kraujagyslių perfuzijos ir vidaus organų cheminio fiksavimo liemens ertmėse žmogaus palaikai saugomi polietiliniame maiše šaldytuve, kuriame yra 1–5 laipsniai šilumos, arba ilgalaikio konservavimo tirpale kambario temperatūroje.
  - 21.4. Balzamuoti žmogaus palaikai gali būti panaudoti studijoms ne anksčiau kaip po 2 (dviejų) mėnesių nuo žmogaus mirties dienos.
22. Gydytojų praktinio mokymo, Anatomijos instituto mokomųjų preparatų ruošimo, studentų mokymo ar mokslinių tyrinėjimų tikslams žmogaus palaikų kūno dalys gali būti atskiriamos nuo kūno. Mokymo procedūroms, kurių dėl techninių priežasčių negalima atlikti su balzamuotais žmogaus palaikais, naudojami nebalzamuoti ne aukštesnėje kaip $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$ temperatūroje saugoti

žmogaus palaikai. Mokymams panaudoti nebalzamuoti žmogaus palaikai po mokymų gali būti balzamuojami.

VII. Žmogaus palaikų kremavimas

23. Žmogaus palaikai, panaudoti Programos tikslams, turi būti kremuojami ne vėliau kaip po 3 (trejų) metų nuo asmens mirties dienos.
24. Žmogaus palaikų perdavimas įmonei, atsakingai už kremavimą, tvirtinamas Žmogaus palaikų atidavimo kremuoti aktu (5 priedas). Žmogaus palaikų atidavimo kremuoti aktas tvirtinamas šio Aprašo 17 punkte nurodytos komisijos narių parašais.
25. Žmogaus palaikų, panaudotų Programos tikslams Anatomijos institute, kremavimas apmokamas Universiteto ir (arba) kitomis lėšomis, nurodytomis šio Aprašo 18 punkte.
26. Kapsulės ar urnos su kremuotais žmogaus palaikais iki jų laidojimo momento yra saugomos Anatomijos institute arba Universiteto koplyčioje, nurodoma žmogaus palaikų aukotojo vardas, pavardė, gimimo ir mirties datos.
27. Kapsulės ar urnos su kremuotais žmogaus palaikais laidojamos ne vėliau kaip 3 metai nuo kremavimo momento.

VIII. Žmogaus palaikų laidojimas

28. Universiteto laidojimo vieta – Kauno m. Petrašiūnų kapinėse (toliau – Kapavietė).
29. Žmogaus palaikų laidojimą organizuoja ir su tuo susijusias išlaidas apmoka Universitetas.
30. Į laidojimo ceremoniją kviečiami paskutinės valios pareiškime nurodyti aukotojo Artimieji, jeigu aukotojas pageidavo, kad Artimieji būtų pakviesti į žmogaus palaikų laidojimo ceremoniją.

IX. Kapavietės priežiūra

31. Kapavietės priežiūra atliekama vadovaujantis Kapinių tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis 2008 m. lapkričio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“, Universiteto lėšomis.
32. Žmogaus palaikus palaidojus:
  - 28.1. Kapavietėje įrengiama akmeninė plokštė, kurioje užrašomas kiekvieno Kapavietėje palaidoto žmogaus vardas, pavardė, gimimo ir mirties metai;
  - 28.2. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas prižiūri Kapavietę neribotą laiką;

28.3. Kapavietės tvarkymas apibrėžiamas kaip kasmetinė kapo vietos priežiūra šiltuoju metų sezonu (balandžio–lapkričio mėnesiais), atliekant šiuos darbus:

28.3.1. vejos šienavimas, išaugusių piktžolių ir kitų nereikalingų želdinių šalinimas;

28.3.2. lapų, šakų ir kitų šiukšlių šalinimas;

28.3.3. Kapavietėje augančių augalų laistymas vandeniu.

X. Baigiamosios nuostatos

33. Šis Aprašas gali būti keičiamas, papildomas, naikinamas Universiteto rektoriaus įsakymu.